

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhaj vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold. 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 19. oktobra 1887.

O b s e g: Janez Mesar. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Nasledki „šnopsa“. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Janez Mesár,

duhovni svetnik, župnik na Bohinjski Bistrici in načelnik podružnici c. kr. kmetijske družbe za Bohinj.

Dober mož se ne more lepše pohvaliti, nego če ljudje govore o njem, da je vreden imena „vrl kmetovalec“. Katon.

Hudi časi so prišli za kmeta; reve in nadloge ga tarejo od vseh strani. Slovenskemu kmetu ne smemo očitati, da si je slabo stanje svoje vse le sam zakrivil; krive so največ razmere in pa pomanjkanje požrtvovalnih in domoljubnih mož, kateri bi povsod in vsegdar o pravem času probujali narod naš ne le do narodne zavesti, ampak tudi k kmetijskemu napredku, ki je izvir blagostanju in najtrdnejša podloga narodovemu obstanku. Med malo število onih slovenskih mož, ki so v tem smislu delovali z najboljšim uspehom, moramo šteti župnika na Bohinjski Bistrici, gospoda Janeza Mesárja, čigar podobo priobčujemo danes na čelu našega lista. Kar je gospod župnik storil Bohinjski dolini na korist in v čast vse dežele, to spričuje jasno, kaj more napraviti mož prave omike in jeklenega značaja. Odprl je, dobro vedoč, da z zastarelim gospodarstvenim načinom ni moči dalje

gospodariti, Bohinjcem nove vire dohodkov. Bohinjci so se udali neumornemu in prepričevalnemu delovanju učitelja svojega, in danes stoje vzlic žalostnemu položaju kmetijstva sploh na trdnih nogah, kajti njih dohodki so se zadnji dve desetletji več kot podvojili.

Nam ni namen, z mnogimi besedami gospodu župniku peti hvalo, kajti človeka ne časte besede, ampak njegova dejanja sama. Pričujoče vrste naj le nekoliko priznajo neprecenjene zasluge gospoda župnika za kmetijstvo ter stavijo njegovo delovanje drugim v vzgled in spodbujajo.

Gospod župnik Mesar je načelnik podružnici c. kr. kmetijske družbe v Bohinjski Bistrici, odkar je ona, t. j. od 4. januarja 1871. leta. Uže popreje, zlasti pa kar se je bila ustanovila podruž-

nica, deloval je neumorno za kmetijski napredek v podružnici svoji t. j. v Bohinjski dolini. Poučeval je

povsod, koder je bilo potreba, ter pospeševal posamezne stroke kmetijske. Z njegovim sodelovanjem povzdignilo se je v Bohinjski dolini lanarstvo, sadjarstvo, živinarstvo in mlekarstvo. Ne mislimo uspehov župnikovega delovanja podrobno opisavati, ampak samo uspeh, ki ga je imel s sirarstvom, hočemo z jasno in glasno govorečimi številkami označiti.

Leta 1872. pričel je gospod župnik Mesar truditi se in delati, da bi po zadrugah uvedli umno sirarstvo po Bohinjskih planinah, in danes je uže 9 sirarskih zadrug. Vsi mlekarški izdelki cele doline in za celo leto niso bili pred l. 1875. štiri tisoč goldinarjev vredni, danes pa utrižijo Bohinjci samo za sir, ki ga naredijo od aprila do konca septembra, nad 21.000 gold. In to je v dveh farah, ki ne štejeta niti 4000 duš! Uspeh je uže sam na sebi velikanski. Kdor pa pozna našega nad vse poštenega, a zelo konservativnega Bohinjca; kdor ve, koliko da je gospod župnik uže prebil v življenju svojem; kdor ve, kako težko mu je vsled slabo ozdravljene plućnice z bolnimi prsimi po slabih in strmih potih laziti na Triglavske planine in tam učiti in svetovati: tist ne bode zaslug gospoda župnika Mesarja le cenil, ampak tudi čudil in divil se jim bode.

Gospod župnik Mesar bil je rojen 12. junija 1832. leta na Jesenicah na Gorenjskem. Gimnazijo je dovršil l. 1851. v Ljubljani. Za gimnazijskih študij obolel je hudo za plućnico, od katere še sedaj čuti nasledke, ker niso prav zdravili bolezn. L. 1855. dovršil je z najboljšim uspehom bogoslovske študije ter nastopil 4. oktobra l. 1855. prvo službo kot kaplan na Bohinjski Bistrici. Jeseni leta 1859. šel je za kateheta v Radovljico, kjer je ostal do adventa l. 1861.; v tem času imenovan je bil namreč za župnika na Bohinjski Beli. V novembru l. 1863. prevzel je pa bistriško župovino, katero še sedaj oskrbuje. — V avgustu leta 1873. napotil se je gospod župnik Mesar na Predarlško in v Švico, da si je tam temeljito ogledal sirarske naprave in zadruge.

Ne le da je imel gospod župnik s smrtjo najbližnjih sorodnikov svojih obilo skrbi in žalosti, zbolel je l. 1864. tako hudo za vročinsko boleznijo, da je ležal od maja do avgusta meseca največ nezavesten. Komaj je pa nekoliko okreval, uže zboli sestra njegova, katera mu je bila ob bolezn. stregla, tudi za isto boleznijo. Na srečo je kmalu ozdravela. Leta 1870. zlomil si je gospod župnik roko, katero so mu po hudih bolečinah šele čez leto dni ozdravili. Te nesreče in še druge hujše, ki so ga še potem zadevale, pa niso upognile železne volje vzornemu možu. Vzlic vsem tem nezgodam je skoraj na novo zidal župniško hišo in pristojna gospodarska poslopja ter si postavil najlepši spominik z zgradbo nove prekrasne in velike cerkve na Bohinjski Bistrici.

Gospod župnik pa poleg vseh svojih uspehov ne misli še rok križem držati, ampak dela neprestano za napredek župljanov svojih. V torek 18. t. m. bode na

Bohinjski Bistrici živinska razstava, ki je zopet delo njegove podjetnosti.

Opisovati ga kot duhovnega pastirja ni naša naloga, a gotovo je vzoren delavec v vinogradu Gospodovem, kajti Bog ga je obilno poplačal s tem, da mu je dal čakati uspehov njegovega pravega krščanskega in človekoljubnega delovanja, in premil. gospod knez in škof imenoval si ga je za duhovnega svetnika.

Bodi gospod župnik Mesar vzor našim razumnikom, kako jim je delovati za narod naš; Bohinjci pa bodite hvaležni njemu, ki vam ni samo učitelj in vodnik v verskih rečeh, ampak vaš pravi oče!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 85. Grah mi postaje v shrambi ves črviv, tako da na pomlad skoraj ni graha, ki bi ne bil preluknjan od črva. Se li da zabraniti to na kakšen način? (M. P. v M.)

Odgovor: Črv, ki je v grahu, je ličinka hroščeva, ki ga imenujemo grahov kuček (latinski bruchus pisi). Ta ličinka pogine pri 37° C., grah pa izgubi kaljivost šele pri 48° C. Na podlogi tega uničujejo ličinko. Denejo namreč dobro pomešan grah v krušno peč, kadar se shladi od 40 do 45° C.

Vprašanje 86. Štiri mesece je uže preteklo, odkar se je bila otelila ena mojih krav, vendar se še do danes ni pojala. Kaj utegne biti temu vzrok, in ali je pomagati? (E. J. v D.)

Odgovor: Da se včasih krave dolgo časa po porodu ne pojajo, temu morejo biti različni vzroki, namreč: če je krava veliko trpela pri zadnjem porodu ter vsled tega zelo oslabela ali pa če je vsled predobre krme preodebelela. Mogoče je pa tudi, da je krava bolna. Pomoč mora biti različna. Debelim kravam odtegne se nekoliko krme, zlasti se je varovati krmil, katera debelijo, ne dajejo pa nič moči. Debele krave naj se shodijo, ter se večkrat postavijo poleg bika. Krave, katere se ne pojajo zato, ker so oslabele, naj se krmijo z dobro in tečno hrano. Žival z zdravili siliti k pojatvi prepustiti pa je živinskemu zdravniku.

Vprašanje 87. Moja krava ima na vimenu polno bradavic. Ali jih je moči odpraviti? (E. J. v R.)

Odgovor: Izvrsten pripomoček s katerim se odpravljajo bradavice s kravjega vimena, je monoklorova očetna kislina, ki jo doboste v vsaki lekarni. Z majhnim čopičem zmočite bradavice, in kmalu se bode začela luščiti rožena koža, ki jo lahko potem tudi proč zbršete.

Vprašanje 88. Prosim, da mi naznanite v prihodnjem listu, kedo kupuje tako zvani laški kostanj in po čem? (M. R. v Dobr. vasi).

Odgovor: Vi menite gotovo kostanj „maroni“. V Ljubljani prodajajo ga na drobno skoraj vsi boljši trgovci s špecerijskim blagom. Obrnite se na primer do g. Wenzela v Ljubljani, seveda morate vzorec poslati. Kostanj kupujejo tudi naslednje tvrdke: